

Dialog o obecných tématech byl natočen v sobotu 23. července 2011 v dopoledních hodinách v pracovně Petra Boreckého, Palackého ul. 431 / III, Poděbrady.

MS: *V jaké životní fázi vás zastihla změna roku 1989? Co jste od něj očekával? Jak se vám očekávání naplnila? Nedělali jsme si tehdy podle vás iluze, které zastírají důležitou realitu?*

PB: Jsem krejčí a řemeslo jsem dělal celý život. Mě na podnikání nepřekvapilo nic. Po revoluci jsem do toho šel okamžitě. To proto, že revoluce byla 17. 11. 1989 a již 1. ledna jsem dělal sám na sebe. Bral jsem to tak, že jsem nikdy nepotřeboval žádného nadřízeného, ...

MS: *... tím myslíte, že jste byl od počátku sám? Nutno podotknout, že v minulosti člověk podnikat nemohl a musel být zaměstnán ve státním podniku.*

PB: Byl jsem zaměstnán v různých podnicích, ale nikdy jsem nedával výpověď. Prakticky jenom jednou, když jsem přecházel z Kovopodniku. Nejprve to byl Okresní podnik služeb, poté to byl Kovopodnik. To si však přehazovali a v roce 1985 jsem přešel do Polabanu, což bylo výrobní družstvo. Tam jsem byl přesně 5 let do revoluce. Hned poté jsem odešel do soukromého sektoru. Od Polabanu jsem si odkoupil stroje a zařízení. Nebyl jsem v současných prostorách, ale svou provozovnu jsem měl blízko. Opakuji, začal jsem okamžitě.

MS: *Chopil jste se příležitosti, která se vám nabízela.*

PB: Víte, chopit se příležitosti. Dělal jsem stejně, co jsem dělat chtěl, a to, co jsem dělal stejně celý život. Pouze jsem nad sebou měl nějakého nadřízeného, jenž mi radil, jak to mám dělat. Abych se přiznal, tak takového člověka jsem nikdy nepotřeboval.

MS: *Pro svou práci jste měl v minulosti zaštitění ...*

PB: Jinak jsem si zařizoval vše sám.

MS: *To se o vás mohlo hovořit jako o „šťastném“ člověku, pokud jste dělal, co vás baví. Po roce 1989 jste pokračoval?*

PB: Ne plně. Musel jsem zařídit vše, co je k tomu potřeba. Ani v Polabanu mě to nebavilo. Dělal jsem, co jsem dělat chtěl. Začal jsem sám a od té doby jedu tak, jak to jde.

... Minulost ...

MS: *Rád bych se zeptal, jak jste vnímal snahy lidí, pokud se chtěli v minulém režimu prosadit? Jistě jste nevladl stranickou knihu.*

PB: Dělalí jsme řemeslo. To šlo mimo jakoukoliv politiku. Když někdo dělá krejčího, instalatéra, zedníka či jakékoliv řemeslo, nepotřebuje politiku.

MS: *Ano, ale ta vytváří zaštitění. V ní se vytvářejí právní normy.*

PB: Jsme Češi a umíme se v tom pohybovat. Vždy nalezneme klíčku, abychom mohli dělat to, co chceme. To proto, aby se nám do toho nikdo nepletl.

MS: *Pokud jste měl zájem dělat cosi, co vás baví, hodně lidí šlo tou cestou, že si opatřilo červenou knihu.*

PB: Ne, ne. To s tím nemá nic společného. Pochopitelně se v minulém režimu se člověk musel

přizpůsobit, ...

MS: ... mravně se ohnout.

PB: To v každém případě. To museli úplně všichni, i když měli stranické knížky, protože museli. Jednoduše se nedalo nic dělat. Dnes to vypadá trochu směšně, ale tak to bylo. Každý, kdo v režimu žil, si s ním zadal.

... Komunismus ...

MS: *Dobrá, myslíte si, že idea komunismu je čímsi, co je překonané, nebo si myslíte, že se neustále budou objevovat? Nebo si myslíte, že jsou zde lidé, kteří budou chtít vytvářet „spravedlivou“ společnost? Jak o tomto uvažujete?*

PB: Pochopitelně po dvaceti letech vyrostla úplně jiná generace, která svým rodičům nevěří, že to takto bylo. Samozřejmě vždy každá společnost někde na okraji bude snít o „spravedlivé“ společnosti, kterou lze nějak řídit. Podle mě je to velká pitomost. My jsme si to prožili. Generace lidí, kteří zažili komunismus jako mladí, k tomu nikdy nebude inklinovat, ale kolem sebe občas cosi slychávám. Možná je to závist, neboť všichni nemáme stejně.

MS: *Je iluzí, pokud by to tak mělo být.*

PB: Ano, někdo pracuje, někdo leží. Tak to bývalo vždy.

MS: *Podle toho je člověk patřičně honorován, byť někdo nemusí tak tvrdě pracovat, a stejně má miliony. Je nutné se právem tázat, co je toho příčinou.*

PB: Samozřejmě, pokud bych to měl říci kulantně, někdo si nakradl. Myslím si, že po těch dvaceti letech je přesně to, co odpadá. Startovací čára pro všechny nebyla stejná. Někdo byl tomu blíže, protože měl finanční prostředky, a také to bylo lehčí začít počátkem let devadesátých, byť někteří nezačali. V současnosti nastává okamžik, kdy ti, kdo to ukradli, buďto s tím uměli hospodařit a hospodaří dále, anebo neuměli, a ti tam již nejsou.

MS: *Právě za komunismu se lidé „naučili“ krást. Vše bylo všech a nic ničí. Právem se lidé tázali, proč bych si nevzal domů to, co je vlastně mé?*

PB: To pochopitelně ve větších společnostech, hlavně výrobních existuje. Čím máte více lidí, tak ...

MS: ... je pravděpodobnost vyšší.

PB: Společnost, která má do deseti, patnácti lidí či do dvaceti lidí se jednoduše nekrade. Jeden člověk si to uhlídá. Pokud tam máte 200 zaměstnanců, nedá se to příliš ohlídat. Do dvaceti lidí. To se rozhodně zlepšilo. Nekrade se jako za komunistů, i když lidé dnes říkají, že se krade více. Rozhodně to tak není.

MS: *Hlasitě se dodává, že je korupce a že tento stát je zkorumpovaný.*

PB: Řekl bych, že v minulosti byla korupce ještě větší, ovšem pouze o tom nemluvalo, nikdo o tom nic neříkal. Tvrdím, že to dělají novináři, média, jež ...

MS: ... to nafukují, ...

PB: ... aby upoutali pozornost. Kromě toho se dnes běh obrovským způsobem zrychlil v tom ohledu,

že cosi se stane v Americe a my to hned v Evropě víme. To v minulosti nebylo, a to ani teoreticky.

MS: *Svět se zrychlil, ...*

PB: ... přiblížil ...

MS: ... a podle toho musíme také patřičně reagovat.

... Stát v reformě ...

MS: *Jak jsem vycítil, jste člověk, který spíše nechá věci plynout, tím myslím, že jste pro to nesnažit se vytvářet umělý společenský řád, jaký zde byl, to znamená, že by z centra bylo vše plánováno.*

PB: V žádném případě. Tvrdím, že stát by měl zajišťovat skutečně to nejnutnější a za nejnutnější považuji armádu, policii, ...

MS: ... justici?

PB: Tu samozřejmě.

MS: *Co třeba vzdělání?*

PB: To také, i když by měl vzdělání zaštiťovat. Nemusí jej řídit, nemusí jej organizovat. Stát by měl dělat to nejnutnější a starat se o infrastrukturu. Ministerstvo vnitra, ministerstvo dopravy, tak to je nutnost, která je zřejmá, kterou bychom si měli platit ze svých daní.

MS: *Člověk, který platí daně, již nemá možnost ovlivnit, kam konkrétně jeho platby půjdou. Sypte se to do měšce a poté si to pánové politici rozdělí.*

PB: Jsem přesvědčen, že v našem státním rozpočtu by se nemuselo vybírat tolik, nic by se nestalo, kdyby se to zeštíhlilo na třetinu. Taková potřeba není.

MS: *Dobrá, někdo může namítnout, že před dvaceti lety byla většina věcí spravována z centra. V současnosti jsme delegovali správu přímo na sebe, municipality a kraje.*

PB: Spíše to bylo delegováno.

MS: *Dobrá, ale hovořil jsem v trpném rodě a myslel jsem tím to, že si lidé osvojili podnikání, že věci vzali do svých rukou, mohou participovat na dění kolem sebe. To v minulosti nebylo. Na druhou stranu je vhodné připomenout, že stát jako takový zajišťuje mnoho věcí.*

PB: Ano, zajišťuje jich mnoho. Řekl bych, že by měl zajišťovat minimálně o polovičku méně.

MS: *Otázka je, zdali to ostatní lidé také přijmou. Žijeme v evropském prostoru. Když se podíváme do Skandinávie, jsou tam země, které mají velké daně, ale zároveň je dávají zpět. Když bychom šli touto cestou, nevím, co by nám ze státu zbylo, protože každý by měl zájem „uloupnout si“ svůj kus pro sebe.*

PB: Jestliže vyberete hodně daní, jestliže vám do rozpočtu přiteče bilion, tak čím více budete vybírat, tím více musíte přerozdělovat. Osobně bych raději vybral o polovinu méně a o polovinu méně bych také dal.

MS: *S tím lze souhlasit, avšak jsou státy, které sice hodně vyberou, ale prostředky akumulují na*

speciálním účtu pro budoucí případy, například na důchody. Zřejmě považujete český stát za plýtvavý, nehospodárný?

PB: Určitě.

MS: Jak podnikatel se zřejmě setkáváte s úředním šimlem, který je pro člověka, jenž má zájem podnikat, vytvářet hodnoty, velmi nepříjemný?

PB: Pokud máme dnes 250 tisíc úředníků, myslím, že je to tak obrovské číslo, že přibližně o dvě třetiny by jich mohlo být méně. To proto, že „nic“ nevytvářejí. Jestliže po roce 1989 jsme jich zde měli 100 tisíc a dnes je jich 250 tisíc, musíme se ptát: Co zajišťují? Technika se vylepšila, vše se zrychlilo, a lidé opětovně přibyli. Co tam dělají? Jako podnikatel to vidím.

MS: Vytvářejí předpisy, dokumenty i nesmysly.

PB: K čemu? Nač máme tolik ministerstev? Sám bych agendu skloubil do pěti, šesti ministerstev. Nač máme ministerstvo průmyslu a obchodu? Nač máme ministerstvo kultury? Nač máme ministerstvo pro místní rozvoj? A tak bych mohl pokračovat dále ... Například vše se dá spojit pod ministerstvo vnitra.

MS: Jinými slovy, je nutné redukovat a také nechat lokálním úředníkům patřičné pravomoci?

PB: Samozřejmě.

MS: Problém je též skryt v tom, že představitelé státu i občané obecně měli zájem, aby stát, jenž byl všudypřítomný, byl malý a efektivní. To se však nestalo. Čím si tuto skutečnost vysvětlujete? Je to tím, že vlády, které máme, netlačí na pilu?

PB: V žádném případě. Naopak, musí nabírat spoustu lidí, jelikož musí platit ty, kteří jim pomohli, aby se do funkcí dostali. Udělal bych to tak, aby se o mě jako o fyzickou osobu stát staral nejméně, aby do mých práv zasahoval co nejméně. Problém je, že to lidé příliš nechťejí.

MS: Lidé jsou přece navyklí na to, že mají „zdarma“ zdravotnictví, školství a mnohé další, jako např. infrastruktura.

PB: Infrastruktura je potřeba. Od toho stát je.

MS: Nu, sluší se říci, že výstavba rozsáhlých komunikačních sítí je stále potřeba.

PB: To ano, ministerstvo dopravy má své opodstatnění.

MS: Namítám k tomu, že stát se může stát předmětem dobývání renty, jak na tuto skutečnost upozorňují mnozí ekonomové. Jednoduše prorůstá hospodářská aktivita a politika. Můžeme to vidět jako neblahé, že?

PB: Je to přesně to, co říkám. Když stát peníze nevybere, nemohou za ním chodit společnosti, aby úředníky podplatily a aby ze státu dostaly peníze. To proto, že tam jednoduše žádné nebudou. To je naprosto jednoduchá rovinice. Nastane situace, kdy stát bude říkat, že bychom si to měli udělat sami. Jednoduše se starejte sami o sebe. Nejlepší je sedět doma a nadávat, případně se starat o sousedy, ...

MS: ... byt na zahrádce máme plevel.

PB: Ano, je to dáno tím, že starosti, které jsou mé, se nechce řešit, raději se nechám unášet televizní

novelou. Takový je přístup lidí, neboť tím odsunují svůj problém.

MS: *Nu, je to dáno tím, že lidé žijí v přesvědčení, že se o ně někdo postará. 41 let jsme zde měli systém, který hlásal „vzletné“ ideje, jež se prokázaly jako chybné. Byla to iluze. Více jak dvacet let se snažíme budovat svobodnou zemi, ovšem nedokázali jsme se vypořádat s tím, co dříve tlumilo aktivitu lidí, tedy se státem. Tato část našeho světa je přebujelá. Byla deklarována reforma toho, co nás tíží. Někdo by se mohl právem zeptat, zdali to není házení hrachu na zed? Mnozí se snaží, ale výsledek je pramalý.*

PB: V tomto ohledu ano. Cosi se říká, cosi jiného se koná. Tak to bylo, je a bude.

... Demokracie ...

PB: Co se po revoluci změnilo, je otázka svobody ...

MS: *... a demokracie.*

PB: To je to, co jsme zde neměli. Dnes si člověk může říci skutečně, co chce. Může vycestovat. To pocítujeme nejvíce. Mladá generace již tak ne, jelikož se to bere jako samozřejmé. Z minulého režimu jsem byl pouze v Německé demokratické republice a v Bulharsku, jinak nikde. Nyní si mohu koupit letenku, cestovat, kam uznám za vhodné, a nemusím se nikoho tázat. To je naprosto vynikající záležitost.

MS: *Dříve k tomu člověk potřeboval povolení, ...*

PB: To si ani nebudeme vyprávět.

MS: *Ano, bylo to nedůstojné člověka. Dříve člověk mohl cestovat díky „zásluhám“, dnes musí mít k cestování patřičné peníze.*

PB: Pochopitelně.

... Vyloučení ze společnosti ...

MS: *Někteří lidé na to nedosáhnou a mohou namítat: Chtěli jsme demokracii, svobodu, ale nakonec ani nemáme možnost vycestovat, jelikož vše je tak neskutečně drahé.*

PB: S tím já naprosto nemohu souhlasit, naprosto ne. To proto, že dnes se zde tvrdí, že jsou v této zemi chudí. Musím říci, že jsem za svého života v Čechách nepotkal chudého člověka. Chudý je jedině v tom případě, že by chtěl být chudý, to znamená bezdomovec. Řekl bych, že ti to chtějí, že je to jejich způsob života. Vypadají jako nuzáci, ale když by chtěli, klidně se z toho vyhrabou. Takoví lidé nesmějí pít.

MS: *Ano, je to zacyklené.*

PB: Na základě toho říkám, že zde není chudý člověk. Jsou zde lidé, kteří nemají mnoho peněz, ovšem také mnoho nedělají. Soudný člověk ví, že se ze sociálních dávek žít nedá. Je nutné, aby tuto skutečnost lidé pochopili a začali s tím něco dělat. Takové lidé říkají, že není práce. To není žádná pravda. Práce je, zaměstnal bych další lidi, ale nic neumějí. Sedí doma a čekají na sociální dávky. Následně řeknou, že jsou chudí. Není tomu tak. Mají pouze málo peněz a vychází jim to tak tak. Zdali mají zájem se jet podívat na chudé, ať jedou do Indie, ...

MS: *... do Afriky, ...*

PB: ... zkrátka mimo Evropu. Ať vidí, jak vypadá chudoba, bída. Zde v Čechách nejsou chudí, nikdo v bídě nežije.

MS: *V kontextu chudoby bych trochu namítal. Vy o ní uvažujete jako o chudobě absolutní, že člověk skutečně nemá co do úst. Lidé však žijí ve vztazích, ve srovnávání s ostatními. To znamená, že člověk, jenž má ojeté auto, a vedle bydlí boháč, který má Mercedes, si bude říkat asi toto: „Proti tomu člověku jsem chudý.“*

PB: Nicméně chudý člověk má také auto.

MS: *Ano, může dokonce podnikat.*

PB: Pokud zde nebudou tyto rozdíly, lidskou bytost to k ničemu nepožene.

... Vlastnictví a kapitalismus ...

MS: *Argumentujete ve prospěch soukromého vlastnictví. Jste jistě zastáncem kapitalismu.*

PB: Pochopitelně.

MS: *Nutno dodat, že před rokem 1989 nebylo povoleno vlastnictví. Po roce 1948, kdo měl soukromé vlastnictví, bylo mu zabaveno.*

PB: Ano, přišly však restituce, které ještě po dvaceti letech nejsou dokončeny. To je úplný výsměch. Vždy říkám, že co bylo ukradeno, má se vrátit, pokud to vrátit lze. Problém je, že to navraceno nebylo. Tvrdím, že největší ostudou jsou církve, kterým jejich majetek nebyl vrácen. To je hrozná záležitost, byť sám nejsem aktivní věřící. Církvím to ukradli, mají jim to vrátit. To se netýká pouze církví.

MS: *Jinými slovy, považujete navrácení majetku za cosi zásadního, hodnototvorného pro budování kapitalismu, demokracie?*

PB: Pochopitelně.

MS: *Lidé po roce 1945 se domnívali, že budou pokračovat ve svých živnostech, podnikání. Přišel rok 1948. Po revoluci byla snaha to vrátit.*

PB: Sebrali to lidem po roce 1948. I v padesátých letech se menší závody zabíraly. Našemu dědečkovi to vzali v roce 1952. Vše, co bylo ukradeno, má se vrátit. To proto, že se na to dá navázat. Člověk se mohl setkat s úvahou, že to dostanou lidé, kteří s tím nemají co společného. Dědečkové již dávno zemřeli. Tvrdím, že je to v pořádku. Když s tím daná rodina neumí zacházet, ať to prodá. Může na tom dělat někdo, kdo si s tím ví rady. To je naprosto v pořádku.

... Historie a současnost ...

MS: *Navrhoval bych, abychom se vrátili. Zmínili jsme, že máme demokratické uspořádání společnosti. Myslíte si, že Československo, později Česká republika navázala na tradici první republiky? Tážu se proto, že mnozí lidé, kteří zde žili v té době, již odcházeli. Byli staří. Ti, kteří se ujali vlády, měli malé zkušenosti.*

PB: Podívejte se, v roce 1918 to bylo stejné. U nás se demokracie plně nerozvinula. Dnes se vzpomíná na první republiku. Nesmíme opomenout, že to byla demokracie „na půl“.

MS: *Byl zde tatíček na Hradě.*

PB: Ano, co řekl tatíček, to bylo svaté. Naši předkové to také neuměli. Klobouk dolů před tatíčkem Masarykem, národ jej miloval. Dnes na něj vzpomínáme s láskou. To je fakt, pokud se týká skutečné demokracie jako takové. Než se něco mohlo rozvinout, uplynulo dvacet let a přišla další válka. Tím se to vše poničilo. Po válce zde byly tři roky. Naši otcové si bohužel zvolili bolševiky. Jak se dá hovořit o vyspělé demokracii? Žádná zde nikdy nebyla.

MS: *Musíme se ji naučit. Jde o naplnění formálních struktur autentickým obsahem. Máme volby, máme svobodný tisk.*

PB: To jsou pouze atributy. Je to základ a bez toho se to nehne. To je zřejmé. Myslet si, že za dvacet let se vybuduje demokracie, když Angličané s tím bojují a mají to stovky let, byť je to monarchie.

MS: *Ano, ale například takové Spojené státy americké?*

PB: To patří do jiné oblasti. Dostat se do situace Ameriky bych rozhodně nechtěl. Amerika překonala demokracii v tom, že začínají aplikovat socialismus, neboť jsou svázaní takovými pravidly.

MS: *Narážíte na přebírání aktiv jednotlivých bank státem, na rozsah státního dluhu?*

PB: Spojené státy jsou skutečně „nejsvobodnějším“ státem, ovšem pokud narazíte na jejich byrokracii, je to cosi neuvěřitelného. Tam bychom směřovat neměli.

MS: *Kde vzít dobrou inspiraci? K první republice jste rezervovaný, ostatně trvala krátkou dobu. Žijeme v prostředí, kde země na východ od nás nepoznaly demokracii. Nezbývá nám náhodou jít cestou pokus – omyl a učit se pokud možno z vlastních chyb? Bylo by jistě iluzorní chtít, aby Česká republika byla demokratickou zemí a tento systém správy nám pomáhali „budovat“ andělé.*

PB: Podívejte, každá společnost se vyvíjí. Rok od roku je vše jinak. Nikdy to není tak, jako to bylo na počátku, což je naprosto v pořádku. Nikdo nemůže přijít s napsaným. To bychom opětovně byli v diktatuře, kde si někdo něco napíše a bude to stále vymáhat. Demokracie se může vyvíjet. My tomu jen tak říkáme. Máme atributy, které zde, zaplať Bůh, jsou, ovšem musí se to neustále vychytávat. Jsou staleté demokracie a vychytávají to též.

MS: *Demokracie je tedy proces. Důležité je učit se být demokratem, což je dennodenní úkol.*

... Systém, ne lidé ...

MS: *V tomto ohledu je dobré diskutovat tezi, kterou pronesl Václav Klaus: „Měníme systém, ne lidi ...“ Nechme svobodu projevu a jednoduše nastavme pravidla, vytvořme rámec institucí, který bude obdobný západnímu vzoru, ale modifikovaný pro naše potřeby, tak dosáhneme formálních struktur demokracie. Problém ale je, že člověk nebude stále ovlivňován tím, v čem žil, a od toho se jednoduše neodpáře.*

BP: Ano. Souhlasím s tím. K tomu nemám, co bych dodal. Člověk nežije ve vzduchoprázdnu, ale ve společnosti a je jí ovlivňován. „Přizpůsobí“ se v každém případě, ale musí to někam vést. Rámec zde je. Snažme se ten rámec stále upravovat.

... Politika ...

MS: *Dobrá, s demokracií je bytostně spojena politika. Myslíte si, že by se člověk měl účastnit v politice? Sám jste minulý rok byl na kandidátce občanských demokratů. Do místního zastupitelstva*

jsste se nedostal. Je podle vás nutné, aby se člověk účastnil politiky? Tím myslím, aby byl součástí demokratického procesu? Jsou lidé, kteří to raději delegují na druhé. Na druhé straně jsou lidé, kteří by velmi rádi rozhodovali takřka o všem prostřednictvím přímé demokracie.

PB: Samozřejmě si nemůžeme myslet, že lidé jsou stvořeni pro politiku. S tím nesouhlasím. Tam musí být někdo, kdo politiku dělat chce a má k tomu morální vlastnosti. Je fakt, že se to deleguje výše a výše. To je v pořádku. To je základ demokracie. Soudím, že lidé dříve byli vysláni a delegováni na své chaty.

MS: *Do jisté míry to bylo dobrovolné.*

PB: Na tom nebylo nic dobrovolného. Lidé nemohli nic dělat. Nemohli nikam jezdit, nemohli se účastnit žádné politiky, pouze té oficiální. Na to všichni kašlali. Zde se říká, že lid budoval, ale lidé na to vše kašlali, uzavřeli se na svých chatách, ve svých domech, nedělali v podstatě nic. To je to, co zde bohužel přetrvává. Ti, kdo něco dělat chtějí, se uplatní v různých občanských sdruženích či společnostech. Máte skupinu deseti, dvaceti lidí, kteří například žijí sportem. Abych se přiznal, sport dělám celý život. V podstatě jsem v tom vyrůstal. Otec byl v Sokole. Následně dělal sportovní gymnastiku, kde jsem vyrůstal. Poté jsem si zlomil ruku. Začali jsme jezdit divokou vodu. Vždy jsem byl v nějaké partě, ve společenství. Od roku 1991 zde dělám předsedu tělovýchovné jednoty. Ano, to je naprosto v pořádku. Jsou lidi, kteří dělají sport, kteří se v tom vyžívají, a nesedí doma.

MS: *To je jisté důležité, aby člověk jen pasivně neseseděl.*

PB: To je politika. Tím, že si jdu zahrát fotbal, se též vyjadřuji. Nechci mít s politikou jako takovou nic společného. Pokud dělám něco, také se na nějakou stranu postavím.

MS: *Někteří lidé se chovají jako by vůči světu byli inertní, jako by je politika nezajímala, neboť nepřináší patřičné výsledky. Je vhodné se při této příležitosti dotknout občanské společnosti, jíž jsme tu větší, tu menší součástí. Jak vnímáte tuto sféru? Tážu se také proto, že mnozí lidé, jako např. představitelé státu – prezident Václav Klaus, tuto část společnosti nevnímají pozitivně.*

PB: Myslím si, že má zčásti pravdu. Jisté občanské sdružení, které čítá 20 lidí, nemůže mluvit do toho, jak se má dělat vrcholová politika. To je naprostý nesmysl. K tomu jsou určena města, obce, kde jednotlivé sdružení může vyjádřit názor v tom, že bude kandidovat ve volbách, dostane se do zastupitelstva. To není vše. Takovéto občanské sdružení do toho může mluvit, i když není součástí radničního zastupitelstva. Sám občan mnoho nezmůže. Když se spojí a budou mít jednotný postoj, utvoří sílu, která může něco změnit. Řekl bych, že takovéto sdružení nemůže zastávat politiku, že to a to ministerstvo to dělá špatně a tak ... To je nesmysl.

MS: *Nu, člověk by si měl uvědomit míru svých možností, kompetencí a tomu uzpůsobit své jednání. Kdybych to měl říci surově, „kafrat“ do všeho je zhoubnou cestou a plýtváním energií.*

... Otázka textilního průmyslu ...

MS: *Otočme list a pojďme k vaší profesi. Jste krejčí. Jak vnímáte více jak dvacetiletí oděvního a textilního průmyslu, pokud tuto oblast tak nazveme? Když se zpětně ohlédnete, byl podle vás vyspělý? Po republice jsme měli společnosti, které po roce 1989 zkrachovaly, ale vytvořily se malé firmy, které si dokázaly udržet prostor na trhu a rozvíjejí se.*

PB: Již za první republiky byl zdejší textilní průmysl velmi rozvinutý. Dá se říci, že jsme patřili ke světové špičce. Soudím, že to vše zabili komunisté, protože ještě po druhé světové válce, když začínala konfekce, zdejší konfekční průmysl se vyvíjel velice zdárně. Dnes se říká, že se všechny fabriky zavřely. Byly zavřeny z toho důvodu, že komunisté čtyřicet let do průmyslu neinvestovali ani

korunu. Vidím zde tkalcovnu v Novém Městě pod Smrkem. Když jsem tam přijel, měli tam skací stroj, jenž má štítek z doby císaře pána.

MS: *Vlastnili to asi Bartoňové, že?*

PB: Nejlepší jejich skací stroj byl ten, který byl vyroben za císaře pána. Čím chcete konkurovat, když se do tohoto neinvestovalo? Řekli mi, že do revoluce zde byla velký podnik Textilana. To je pravda. Kam se dodávalo? Dodávalo se do Ruska, na východní trhy.

MS: *Byly to takzvané měkké trhy.*

PB: Zdejší textil byl levný. Rozvoj zdejšího průmyslu jako takového, zde jednoduše nebyl. Najednou se to překulilo, otevřely se hranice a sem se mohl dostávat textil, ...

MS: *... o němž dnes je uváděno, že je z Vietnamu, Číny, ...*

PB: Je to šunt, ale je to levné a lidé na to slyší. Řekl bych, že to s textilním průmyslem souvisí strašně málo. Lidé si to neuvědomují. Padla Textilana, Kras Brno, ...

MS: *... OP Prostějov, ...*

PB: ... Suchdol, Humpolec. Sám jsem jednotlivé fabriky objížděl. Za minulého režimu jsem se dostal do všech fabrik, co zde byly. To, co se tam dělalo, bylo zoufalství.

MS: *Proč si to ti lidé neuvědomili?*

PB: Za bolševika? Proč by si to uvědomovali? Jelo to, necháme to jet.

MS: *Také to došlo.*

PB: Když má někdo převzít takovou fabriku, musel by ji zavřít, vzít pár milionů a investovat je. Kde je mohli vzít?

MS: *V zahraničí. Mohli sem přilákat zahraniční investory.*

PB: To bylo obráceně. Osobně odebírám italské látky z čisté vlny. Byli jsme světovou velmocí. Když to umí udělat pod Alpami Italové za velmi dobrou cenu, proč bychom to nedokázali my? Odpovídám na to ano, tam žádní komunisté nebyli. Tam se investovalo do podniků neustále a dnes dělají levný textil a mohou ho dodávat do celého světa. My jej levně již udělat nedokážeme.

MS: *Není náhodou pes zakopán v tom, že lidé, kteří zpočátku vlastnili společnosti, jež v oděvním průmyslu působily, měli krátkodobé cíle? Je to spojeno s hospodářskou proměnou. Jednoduše, se kradlo a lidé, kteří podniky vlastnili, se snažili obohatit své kapsy. K podnikání nepřistupovali jako Tomáš Baťa za první republiky.*

PB: Částečně to pravda je. Dle mého pohledu ve fabrikách stejně nebylo co ukrást. Tam nebylo nic nového. Tam ukradli šrot, který tam zůstal. Pochopitelně, byli podnikatelé, kteří si to zprivatizovali a majetek rozpustili. To beze sporu. Že by na tom někdo v textilním průmyslu zbohatl, to bych nevěřil ani náhodou.

MS: *Je přirozené, že výrobě, která zde byla - šití oděvů, odzvonilo, neboť v tomto oboru se uplatní společnosti, které budou mít malé série, ne tak rozsáhlé jako dělal OP Prostějov, jenž byl poslán do konkurzu v roce 2009.*

PB: To již byl zbytek. OP Prostějov měl asi tři a půl tisíce zaměstnanců.

MS: *Tento stav by snižován?*

PB: Již to nebyl Prostějov. Koupili to Američané, poté to vlastnil německý Bernhard, avšak to byla již přidružená výroba Bernarda z Německa. Řekl bych, že to byl příliš velký kolos. Následně v OP Prostějov vyhlásili konkurz, když tam již bylo jen dvě stě lidí.

MS: *Možná více, nicméně je zřejmé, že počet lidí tam byl redukován. Člověk si klade otázku, zdali se s tím nedalo něco dělat? České textilní závody byly charakteristické také tím, že dělaly práci ve mzdě. Západní společnosti využívaly kvality svých pracovníků, byť samy mohly produkovat kvalitní oděvy.*

PB: Řekl bych, že práce ve mzdě je dobrá, byť zaměstnáváte pouze lidi. Na tom nic není. Nemáme z toho žádný zisk.

MS: *Využijete lidi, kteří mají dovednosti, než aby byli doma na podporách od státu.*

PB: O to musí mít někdo zájem. Stát nemůže prostě přispívat jisté fabrice na to, že bude mít práci ve mzdě, či jim bude zajišťovat odbyt.

MS: *Ano, to bychom se vraceli do plánovaného hospodářství.*

PB: Osobně si myslím, že je lepší, když se to nechat zkrachovat a začne se zcela znova.

MS: *Říkáte, že je dobré jít cestou očištění od výroby, které nejsou efektivní?*

PB: Restrukturalizace musí být v každém případě. Restrukturalizace je moderní slovo pro krach, pro konkurz. Proč to obcházet, nazývat to jinak, jednoduše to krachne. Je dobré to nechat padnout a začít znovu, anebo ne?

MS: *Co je zvláštní, že české textilní závody dodávají do automobilového průmyslu. V jistém ohledu jsme závislí na tomto odvětví. Někdo by mohl říci, že je dobré dělat luxusní věci v malém provedení. Můžeme ukázat na úspěšnou společnost Pietro Filipi. To je pražská společnost, která své modely zde navrhne, vytvoří, a nechá je ušít někde v zahraničí.*

PB: Dobrá, ale víte, kolik zaměstnanců má zde Pietro Filipi?

MS: *Je to malá společnost.*

BP: Asi pět. To je všechno. Pietro Filipi našemu státu nepřináší vůbec nic.

MS: *Nu, ale má obrat přes půl miliardy korun.*

PB: Možná, ale zdaňuje se to někde jinde. Rumunsko, Bulharsko ...

MS: *Sami uvádějí na svých výrobcích, že šaty byly ušity na Slovensku, Číně. Když se podíváte na Prahu, mají tam své zastoupení. Pokročme dále. Myslíte si, že je možné, aby se obnovila sláva českého oděvního průmyslu? Poukázal jste na to, že lidé v Čechách spíše kupují levné věci místo toho, aby „podpořili“ český oděvní průmysl.*

PB: Řekl bych, že již český oděvní průmysl žádný není. Zde není co podporovat, pokud chcete hovořit o průmyslu. Pokud chcete hovořit o českých firmách, které se zabývají oděvnictvím, je zde spousta společností. Probíhá pouze obchod, a nic jiného. Nemám rád slovo byznys, protože nevím, co

to je. Lidé mají obchodovat. To je naprosto v pořádku.

... Lidé v průmyslu ...

PB: Jediné, co zde schází, co vyčítám tomuto státu, který tomu zatnul tipec, je učňovské školství jako takové. To proto, že řemeslo vymře, jelikož jej nebude mít kdo dělat. Ne, že by zde nebyl hlad po dělnických profesích, jak bych to jinak nazval. Už nyní automechaniky dělají číšníci a kuchaři. To proto, že ...

MS: ... trh to vyžaduje.

PB: To proto, že například ve Středočeském kraji se vyučí dva automechanici, což jednoduše stačit nemůže. Na druhou stranu - v našem oboru švadlen a krejčovských se vyučí dvacet, třicet, ale nikdo to stejně nedělá. To proto, že to nikdo neumí. Oni si projdou tři - čtyři roky dané školy a neumějí vůbec nic.

MS: Kde je chyba?

PB: Pochopitelně ve školství. To proto, že se zde platí učitelé, a ne děti. Každé škole jde o to, aby získala co nejvíce dětí. To proto, že na dítě dostanou od státu peníze. Je jim úplně jedno, zdali děti něco umějí, či ne. Peníze chtějí učitelky, aby byly ve školách, a jestli je tam nějaký výsledek, je jim úplně jedno. Zaplať Bůh, že ministr Josef Dobeš již po patnácti letech těch řečí zavedl alespoň státní maturitu. Řekl bych, že to chce přitvrdit. Proč by v tomto státě chtěl mít každý maturitu, a k tomu to spěje. Když každý v našem státu bude mít maturitu, tedy i úplný vůl, je to devalvace vzdělání.

MS: Kdyby maturitu, každý však bude mít zájem, aby měl bakalářský či magisterský titul.

PB: Bude to pokračovat. Nutno říci, že úroveň toho není žádná. Vidím to v řemesle, že děvčata vyjdou po třech letech ze školy, a neumějí doslova ani šít na stroji. Ani to neumějí. Přijdou sem, učitelé se jich zbaví, řeknou jim: zde máte výuční list a jděte ... Nás to již nezajímá, neboť peníze od vás již máme. Přijdou k nám, a my je to máme učit? To tedy v žádném případě, já budu kontrovat! Když vás to máme učit, chci peníze od těch, kteří je dostali předtím.

MS: Do jisté míry je to logické. Zde nám chybí odpovědnost lidí, kteří daný systém řídí. Lidé, kteří mají cosi vykonat, to nevykonají, a když to vykonají, tak chybně. Na takovém přístupu se prosperita stavět nedá.

PB: To tím přece není. Jestliže na mě nebude vyvíjený tlak, že mám práci dělat dobře, budu ji „flákat“. Když mi zde zákazníci nakopou za to, že to dělám špatně, nebudu mít žádné zákazníky a nebudu mít nic. Výše uvedení lidé to „flákají“, nic neumí a peníze dostávají. Vždyť je to ideální.

MS: To máte ale socialismus. Takto to fungovalo za minulého režimu.

PB: Ve školách to tak stále funguje. To je ideální.

MS: Myslíte si, že by bylo dobré, pokud by si lidé za vzdělání platili? Stát by dle vás měl být menší a lidem by se měla dát příležitost investovat do vlastního vzdělání? To proto, že když má člověk věci zdarma, neváží si jich.

PB: To je přesně to. Za vzdělání národa odpovídá stát. Za to se vždy musí postavit. Musí si určit své priority. Jestliže lidé nebudou angažovaní, ...

MS: ... přispívat, spoluúčastnit se ...

PB: Ne však platit, to bych považoval za nesmysl. To ani nejde. Jestliže do něčeho něco investuji, tak si toho trochu považuji. V okamžiku, kdy do toho investuje, a člověku se nedostane vzdělání, může si patřičně stěžovat a říci: „Hledte, vždyť mě zde nic nenaučíte, nic vám nedám, a hotovo.“ Když škola nebude mít děti, nebude mít studenty, zkrachuje. Zde je nutné, aby polovička škol zmizela. To proto, že jsou naprosto k ničemu. Je to tím, že jednotlivé školy se drží proto, aby zaměstnaly své učitele. Ti nic neumějí, nic nenaučí, ale peníze berou. To máte asi tak, jako když řemeslník v oděvním průmyslu neumí ušít sako. Když jej neumí ušít, nedostaneš za něj žádné peníze. U učitelů je to rozdíl. Ti peníze dostávají, ačkoliv nic nenaučí

MS: *Jinými slovy vidíte velký problém v tom, že nedošlo k posunu v mentalitě lidí. Máme kapitalismus, chceme kapitalisticky žít, ale socialisticky pracovat.*

PB: To si nemyslím. To je příkrý soud. Socialismus nepřetrval ve fabrikách. Období po roce 1989 jistě pročistilo průmyslovou sféru, obchodní sféru.

MS: *Ano, ČKD neexistuje, Poldi Kladno také ne, rozsáhlá plzeňská Škoda také ve své podobě neexistuje.*

PB: Problém je v tom, že ještě existují státní podniky, jako jsou České dráhy, tam ještě socialismus funguje. V okamžiku, kdy se společnost stane soukromou, vyčistí se sama. To v každém případě. Školství se nemohlo vyčistit, protože není soukromé.

MS: *Máme soukromé školy, ale shodou okolností nedosahují takové prestiže a tak, kdo studuje na takovýchto školách, může mít v životopisu „šrám“.*

... Integrace ...

MS: *Rád bych se zeptal, jak jste přijal integraci do mezinárodních struktur, jako je Evropská unie? Podle toho, co jste řekl, bude vám asi vadit Brusel a jeho přerozdělovací mechanismy. Vyhraněný postoj člověka by mohl znít, že z jednoho chomoutu jsme se vymanili, a nyní jsme v Evropské unii. V Bruselu jakožto centru Evropské unie se rozhoduje o mnoho věcech, které se mají v České republice realizovat.*

PB: Rozhodně bych to nesrovnával s Ruskem či RVHP. To ne. Nemá to s tím vůbec nic společného a je to nesrovnatelné. Je nutné dodat, že přerozdělování mně vadí. Na druhou stranu říkám, že Evropská unie je bezvadná záležitost. Evropa se sjednotit rozhodně musí, ale měla by se sjednotit hospodářsky, a nikoliv politicky. Myslet si, že zde budou Spojené státy evropské, je holý nesmysl. To proto, že mnoho států, které zde jsou, má rozdílný pohled na své uspořádání. Ať si to uspořádají, jak chtějí. Myslím si, že tak, jak to unie začala v rámci EHS - Evropského hospodářského společenství, to bylo správné. Evropa skutečně potřebuje ekonomicky propojit. Bez toho to, jak to bylo započato, Evropa fungovat nemůže. Spojovat ji politicky, není vhodné, i když nějaký centrální orgán systém musí řídit, ať je třeba v Bruselu. Proč například potřebujeme Evropský parlament, když vůbec netušíme, kdo tam sedí, co tam dělá?

MS: *Lidé, kteří se toho účastní, dostávají finanční prostředky, a bohužel česká média evropské otázky ve svém hledáčku nemají.*

PB: Nejen česká. Sám Brusel považuji za „odkladiště“ ...

MS: ... politiků.

PB: To není pouze u nás. Stejně na tom jsou Španělé, Francouzi, Němci.

MS: Lidé získávají peníze a výstupy mnohdy nejsou adekvátní. Jistě bychom mohli nalézt paralelu ve vztahu učitelů a studentů.

PB: Jistě.

... Otázka budoucnosti ...

MS: Jaká je dle vás budoucnost této země a i řemesla, které vykonáváte? Naleznou se podle vás v Čechách odvážní lidé, kteří budou mít snahu soutěžit například s Italy, které jste uváděl?

PB: Oddělil bych to. Co se týče průmyslu, ten může pokračovat, když o to bude mít někdo zájem. O tom nechci hovořit. Chtěl bych říci o řemesle jako takovém. Jakékoliv řemeslo v tomto státě má obrovskou budoucnost. Řemeslníků ubývá a bude ubývat, protože 20 let se do toho nic neinvestovalo. Ti, kteří jej dělají, si to dělají sami pro sebe, protože to dělat chtějí. Řekl bych, že rozvoj řemesel zde v budoucnu musí nastat. To proto, že bez řemeslníka si nevyměníte ani kohoutek u umyvadla. Myslím si, že ještě chvíli bude pokračovat propad řemesel. Naivně jsem se domníval, že se to za dvacet let srovná, že dvacet let bude stačit. Vidím, že to nestačilo. Ještě nestačili zemřít ti staří a mladí již nic neumějí. Ti mezi tím to „dodělávají“. Deset, nanejvýš dvacet let a bude po řemeslech. Během toho období musí dojít k tomu, že řemeslo opět bude mít opětovně zlaté dno. To proto, že nalézt dobrého řemeslníka je stále větší problém. Lidé to vidí, vidí to všichni, ovšem stát pro to nic nedělá a nedává tomu žádné podmínky. Vychováváme si své nástupce pouze v rodině tím, že předáváme řemeslo dále. Ve svém podniku jsem měl spoustu učňů a nezůstal zde vůbec nikdo. Vychoval jsem si pouze ty, kdo chtěli. Mám velmi dobré zkušenosti s děvčaty po mateřské, která chtějí pracovat. Většina společností je nechce, ale tvrdím, že to jsou nejlepší pracovní síly. To proto, že mají zájem o práci, avšak nemají zájem dělat na 8 hodin. Já říkám: mně je jedno, jestli děláš na 4, 6 hodin. Od tebe potřebuji práci a děvčata dělají jako ďas. Proč ne, kdy chtějí. Když nechtějí, tamhle jsou dveře.

MS: Zkrátka je na člověku, jak bude vypadat jeho život i život ve společnosti jako celku?

PB: Ano, člověk musí přijmout odpovědnost především sám za sebe. Hlavně nekoukat, co mu dá stát. Ten může pomoci, máme sociální síť. Když je člověk v nouzi, stát má pomoci. V jiných případech se má na člověka vykašlat, ať se člověk stará sám o sebe.

MS: Kéž by tomu tak bylo. Děkuji vám.